

qui est in celo. Et sicut moyses exaltavit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis. ut omnis qui credit in ipsius non pereat. sed habeat uitam eternam. Sic enim dilexit dominus mundum. ut filium suum unigenitum daret: ut omnis qui credit in eum non pereat. sed habeat uitam eternam. Non enim misit filium suum dominus in mundum ut iudicet mundum: sed ut saluetur mundus per ipsum. Qui credit in eum non iudicatur: qui autem non credit iam iudicatus est. quia non credidit in nomine unigeniti filii dei. Hoc est autem iudicium: quod lux uenit in mundum. et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. Erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem. et non uenit ad lucem: ut non arguant opera eius. Qui autem facit ueritatem uenit ad lucem: ut manifestent opera eius quod in deo sunt facta.

Post haec uenit ihesus et discipuli eius in iudeam teriam: et illic de morabatur cum eis et baptizabat. Erat autem iohannes baptizans in enon iuxta salim quia aqua multe erant illic: et adueniebant et baptizabantur. Non dum enim missus fuerat in carcere iohannes facta est ergo questio ex discipulis iohesis cum iudeis de purificatione: et uenerunt ad iohem et dixerunt ei. Rab-

bi. qui erat tecum trans iordanem cui tu testimonium prohibuisti: ecce hic baptizat et omnes ueniunt ad eum. Respondit iohes: et dixit. Non potest homo accipere quod quam: nisi fuerit ei datum de celo. Ipsi uos michi testimonium perhibetis quod dixerim ego non sum xpc: sed quod missus sum ante illum. Qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi qui stat et audit eum. et gaudio gaudet propter uocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est. Illum oportet crescere: me autem minui. Qui de sursum uenit: super omnes est. Qui est de terra. de terra est et de terra loquitur: qui de celo uenit super omnem est: et quod uidit et audiuit hoc testatur. et testimonium eius nemo accipit. Qui accipit testimonium eius: signauit quia dominus uerax est. Quem enim misit dominus: uerba dei loquitur. Non enim ad mensuram dat dominus spiritum. Pater diligit filium: et omnia dedit in manus eius. Qui credit in filium habet uitam eternam: qui autem in credulus est filio non uidebit uitam. sed ira dei manet super eum.

Tunc ergo cognouit ihesus quia audierunt pharisei quod ihesus plures discipulos facit et baptizat quam iohannes. quaque ihesus non baptizaret sed discipuli eius. Reliquam iudeam et abiit iterum in galileam. Oportebat autem eum transire per samariam. Venit ergo in cuius-

tatem samarię quę dicitur si
char: iuxta prenum quod dedit
iacob ioseph filio suo. Erat autē
fons iacob. Ihs ergo fatigatus ex ita-
nere: sedebat sic sup fonte. Hora
erat quasi sexta. Venit mulier
de samaria haurire aquā. Dicit
ei ihs. Da mihi bibere. Discipuli
enī eius abierant in cūitate: ut
cibos emerent. Dicit ergo ei muli-
er: illa samaritana. Quomodo
tu iudeus cū sis bibere a me pos-
cis. quę sum mulier samaritana.
Non enī contumē iudei samari-
tans. Respondit ihs: et dixit
ei. Si scires donū dei. et quis est
qui dicit tibi da mihi bibere: tu
forstā petisses ab eo aquā unā.
Dicit ei mulier. Dñe neq; in quo
haurias habes: et pūteus altus
est. Vnde ergo habes aquā in
uam? nunquid tu maior es pa-
tre nřo iacob qui dedit nobis
pūteum. et ipse ex eo bilit et
filij eius et pecora eius? Respo-
dit ihs: et dixit ei. Omnis qui
bibit ex aqua hac: sicut uerū.
Qui autē biberit ex aqua quā
ego dabo ei. non sicut unquā.
sed aqua quā ego dabo ei. sicut
in eo fons aquę salientis in uita
eternā. Dicit ad eum mulier.
Dñe da mihi hanc aquā: ut n
sitiā. neq; ueniam huc hauri-
re. Dicit ei ihs. Uade uoca ui-
rum tuū: et ueni huc. Respo-
dit mulier: et dixit. Non ha-
beo uiru. Dicit ei ihs. Bene.

dixisti: quia non habeo uirum.
Quinq; enī uiros habuisti: et
nunc quę habes non est tuus
ui. Hoc uere dixisti. Dicit ei
mulier. Dñe video qua p̄pha
es tu. Patres nr̄i in monte hoc
adorauerunt: et uos dicitis q̄a
in hierosolimis est locus ubi ad-
orare oportet. Dicit ei ihs. Mu-
lier crede michi: quia ueniet
hora quando neq; in monte
hoc neq; in hierosolimis adora-
bitis patrē. Vos adoratis qđ nel-
citis. nos adoramus qđ scimus.
q̄a salus ex iudeis est: sed uenit
hora et nunc est quando ueri
adoratores adorabunt patrem
in spū et ueritate. Nam et pa-
ter tales querit: qui adorem
eum. Sp̄s est d̄s: et eos qui ado-
rant eum in spū et ueritate o-
portet adorare. Dicit ei mulier.
Scio q̄a messias uenit: qui dici-
tur xp̄c. Cum ergo uenerit:
ille nobis annuntiabit om̄ia.
Dicit ei ihs. Ego sum: qui lo-
quor tecū. Et continuo uenierū
discipli eius: et mirabantur q̄a
cū muliere loquebatur. nemo
tamen dixit qđ queris aut qđ
loqueris cū ea. Reliqd autem
hydriā suā mulier: et abiit
in cūitate. et dicit illis homi-
nib; Uenite uidite hominem:
qui dixit michi om̄ia que tūq;
fecit. Nunqđ ipse est xp̄c: exi-
erunt de ciuitate: et uenie-
bant ad eū. Interea rogabant

eum discipuli: dicentes. Rabbi mā
 duca. Ille autē dixit eis. Ego ci
 bum habeo manducare: quem
 uos non scitis. Dicebant ergo
 discipuli eius adiuuicē. Nunqđ
 aliquis attulit ei manducare.
 Dicit eis ihs. Meus cibus est: ut
 faciam uoluntatē eius qui mi
 sit me ut p̄ficiam opus ei. Nō
 ne uos dicitis qđ adhuc quatu
 or menses sunt. et messis uenit.
 Ecce dico uobis. Leuate oculos
 uōs et uidete regiones qđa albe
 sunt iam ad messē. et qui me
 tit mercedē accipit. et congre
 gat fructū multā eternā. ut
 et qui seminat simul gaude
 at. et qui metit. In hoc enim est
 uerbi uerū: quia aliis est qđ
 seminat. et aliis est qui metit.
 Ego misi uos metere: qđ uos nō
 laborastis. Alij laborauerunt
 et uos in labore eorū introistis.
 Ex ciuitate autē illa multi credi
 derunt in eum samaritanorū:
 ppter uerbi mulieris testimoni
 um p̄hibentis. quia dixit michi
 omnia quecūq; feci. Cum uenis
 sent ergo ad illum samaritani:
 rogauerunt eum ut ibi mane
 ret. et mansit ibi duos dies. Et
 multo plures crediderunt in
 eum ppter sermonē eius: et mu
 lieri dicebant. quia iam non
 ppter tuā loquendam credimus.
 Ipsi enī audiuimus: et scim⁹
 quia hic est uere saluator
 mundi.

71
Post duos autē dies existide:
 pet abiit in galileam. Ipse enim
 ihs testimonium p̄hibuit: quia
 p̄pha in sua patria honorē non
 habet. Cum ergo uenisset in
 galileam: excepunt eū galilei.
 cum omnia uidissent quę fece
 rat bierosolimis in die festo. Et
 ipsi uenerant ad diem festum.
 Venit ergo iterū in chana gali
 lee: ubi fecit aquā uinū. Et erat
 quidam regulus cuius filius in
 firmitabat caphar naū. Hic cū
 audisset qđa ihs adueniret aiu
 dea in galileā: abiit ad eum:
 et rogabat eum ut descende
 ret et sanaret filium eius. Incipi
 ebat enim mori. Dixit ergo ihs
 ad eum. Nisi signa et pdigia
 uideritis: non creditis. Dicit
 ad eum regulus. Oñē descende:
 priusquā moriat filius meus.
 Dicit ei ihs. Vade filius tuus ui
 uit. Credidit homo sermoni
 quę dixit ei ihs: et ibat. Iam
 autē eo descendente: serui oc
 curserunt ei. et nunciauerūt
 dicentes quia filius eius uiueret.
 Interrogabat ergo hora ab eis:
 in qua melius habuerit. Et
 dixerunt ei: quia heri hora
 septima reliqt eum febris. Co
 gnouit ergo pater quia illa
 hora erat in qua dixit ei ihs
 filius tuus uiuit: et credidit
 ipse et domus eius tota. Hoc
 iterū scim signū fecit ihs:
 cū uenisset a iudea in galileā.

R.

ixxxviii
s. lxx
d. xx
r. xxvii

Post hēc erat dies festus iudeorum: et ascendit ih̄s hierosolimā. Est hierosolimis sup̄ p̄batica piscina quę cognomi natur hebraice bethsaida: q̄n q; porticus habens. In his iacebat multitudo magna languētum: cecorū. claudorū. aridorum. expectantiū aque motū. Angls enim scđm tempus descēdebat in piscinā: et mouebat̄ aqua. Et quicq; prior descen̄disset in piscinā post motionē aquę: sanus siebat a quacumq; detinebat̄ infirmitate. Erat autem quidā homo ibi: triginta octo habens annos infirmitatem sua. Hunc autē cum uidisset ih̄s iacentē. et cognouisset quia iam multū tēpus haberebat: dicit ei. Vis sanus fieri? Respondit ei languidus. Dñe hominē non habeo: ut cū turbata fuerit aqua mittat me in piscinā. Dum uero enī ego: alius ante me descendit. Dicit ei ih̄s. Surge tolle grabatum tuū: et ambula. Et statim sanus factus est homo: et sustulit grabatum et ambulabat. Erat autē sabbatū in illa die. Dicebant ergo iudei: illi qui sanatus fuerat. Sabbatū est. Non licet tibi tollere grabatum tuū. Respondit eis. Qui me fecit sanum: ille michi dixit. Tolle grabatum tuū et ambula. Interrogauerunt

ixxxviii

ergo eū. Quis est ille homo qui dixit tibi tolle grabatum tuū et ambula? Il autē qui sanus fuerat effectus: nesciebat q̄s esset. Ih̄s autē declinauit: turba constituta in loco. Postea muenit cū ih̄s in templo: et dixit illi. Ecce sanus factus es. Iam nob̄ petcare: ne daterius tibi aliqd contingat. Abiit ille homo et munitauit iudeas: q̄a ih̄s es sit qui facit eū sanū. Propterea p̄sequabant̄ iudei ih̄m: q̄a hec faciebat in sabbato. Ih̄s autē respondit eis. Pater meus usq; modo opa: et ego oport. Propterea ergo magis querebat eum iudei interficere: q̄a non solum soluebat sabbatū. sed et patrē suū dicebat dñm. equalē se faciens deo. Respondit itaq; ih̄s: et dixit eis. Amen amen dico uobis: n̄ potest filius a se facere quicquā. nisi qđ uidebit patrē facientē. Quicq; enī ille fecerit: hēc et filius simili ter facit. Pater enī diligit filium: et om̄ia demonstrat ei quę ipse facit. et maiora his demonstrabit ei opa. ut uos minemini. Sicut enī pater suscitat mortuos et uiuiscat: sic et filius quos uult uiuiscat. Neq; enī pater iudicat quę quęquā. sed iudiciū omne dedit filio: ut om̄s honorificent filium sicut honorificant patrem. Qui n̄ honorificat fili

ixl
s. xxxviii
d. xxvi
r. xxvi

um: non honorificat patrē qui
misit illū. Am̄ am̄ dico uobis:
quia qui uerbū meū audit et
credit ei qui misit me habet in
tam eternam. et in iudiciū non
uenit. sed transit a morte in ui
tam. Am̄ am̄ dico uobis: quia
uenit hora et nunc est q̄ndo
mortui audient uocē filij dei.
et qui audierint uiuent. Si
cūt em̄ pater habet uitā in se
met ipso: sic dedit et filio uitā
habere in se met ipso. et pote
statē dedit ei et iudicium fa
cere. quia filius hominis est.
Nolite mirari hoc. q̄a uenit
hora in qua om̄s qui in mo
numentis s̄t. audient uocē
eius. et pcedent: qui bona fe
cerunt in resurrectionē uitē.
qui uero mala egerunt in
resurrectionē iudicij. Non
possum ego a me ipso facere
quicq̄m. Sicut audio iudico.
et iudicium meū iustū est.
Quia n̄ quero uoluntatē me
am. sed uoluntatē ei⁹ qui mi
sit me. Si ego testimonium phi
beo de me: testimoniu⁹ meū
n̄ est uerū. Alius est qui testi
moniu⁹ phibet de me: et scio
quia uerū est testimonium
qd̄ phibet de me. Vos misistis
ad Iohem: et testimoniu⁹ phi
buit ueritati. Ego autē non
ab homine testimoniu⁹ accipio:
sed hęc dico ut uos salvi sitis.
Ille erat lucerna ardens et lu

cens: uos autē uoluntis exultare
ad horā in luce eius. Ego autē
habeo testimoniu⁹ manus iohē.
Opa em̄ quę dedit michi pater
ut pficiā ea: ipsa opa quę ego
facio testimoniu⁹ phibent de me.
quia pater me misit. Et qui mi
sit me pater: ipse testimonium
phibet de me. Neq; em̄ uocē ei⁹
unquā audistis: neq; speciē ei⁹
uidistis. Et uerbū eius non ha
betis in uobis manens: q̄a quę
misit ille. huic uos n̄ creditis.
Scrutamini scripturas: q̄a uos
putatis in ipsis uitā eternā ha
bere. Et ille sunt quę testimo
niū phibent de me: et n̄ uul
ti uenire ad me ut uitā habeas.
Claritatē ab hominib; n̄ ac
cipio: sed cognoui uos q̄a dile
ctionē dei n̄ habetis in uobis. Ego
ueni in nomine patris mei et
n̄ accepistis me: si alius uenerit
in nomine suo. illū accipietis.
Quom̄ potestis uos credere qui
gloriā ab minōe accipiat. et glo
riā quę a solo est deo n̄ queri
tis. Nolite putare quia ego ac
cusatur ussum uos apud patrē.
Est qui accusat uos: moysel in
quo spatis. Si em̄ credereis mo
ysi: credereis forsitan et michi.
Deme em̄ ille scripsit. Si autē
illius litteris n̄ creditis. quom̄
uerbis meis credetis?

Post hęc abiit ih̄s trans mare
galileę qđ est tyberiadis: et se
quebat eum multitudo ma-

Fvi.

gna. quia uidebant signa quę
 faciebat super his qui infirmaban-
 tur. Subiit ergo in monte ihs:
 et ibi sedebat cū discipulis suis.
 Erat autē p̄ximū pascha: dies
 festus iudeorū. Cum subleuasset
 ergo octos ihs. et uidisset qua
 multitudo maxima uenit ad
 eū: dicit ad philippū. Vnde e-
 memus panes ut manducent
 hi: Hoc autē dicebat tēptans
 eū. Ipse enī sciebat qđ esset fa-
 cturus. Respondit ei philipp.
 Ducentorū denariorum pa-
 nes n̄ sufficiunt eis: ut unus
 q̄sq; modicū qđ accipiat. Di-
 cit ei unus ex discipulis eius:
 andreas frater symonis petri.
 Est puer unus hic: qui habet
 q̄nq; panes hordeaceos. et du-
 ob; pisces. Sed hec qđ sunt in
 ter tantos: Dixit ergo ihs. Fa-
 cite homines discubere. Erat
 autē senū multū in loco. Dis-
 cubuerunt ergo viri: nume-
 ro quasi q̄nq; milia. Accepit
 ergo ihs panes: et cum grās
 egisset. distribuit discuben-
 tib;. Similiter et expiscibus:
 quantū uolebant. Ut autē
 impleti sunt: dixit discipulis
 suis. Colligitе quę supauie-
 runt fragmenta: ne peant.
 Collegerunt ergo: et imple-
 uerunt duodecim cophinos
 fragmentorū ex q̄nq; panib;
 hordeacis et duob; pisibus.
 quę supfuerunt his q̄ man-

ducauerant. Illi ergo homines
 cū uidissent qđ fecerat signū:
 dicebant q̄a hic est uere p̄phā
 qui uentur us est in mundū.
 Ihs ergo cū cognouisset q̄ auen-
 turi essent ut rapent eū et fa-
 cerent eū regē. Fugit iterū in
 monte ipse solus. Ut autē sero
 factū est: descendebant discipi-
 lus ad mare. Et cū ascendisset
 nauim: uenerunt tñs mare in
 capharnaū. Et tenebre iam
 facte erant: et n̄ uenerat ad
 eos ihs. Mare autē uento ma-
 gno flante exurgebat. Cum
 remigassent ergo q̄sī stadia
 uiginti q̄nq; aut triginta: ui-
 dent ihm ambulantē supra
 mare et p̄ximū nauī fieri. et
 timuerunt. Ille autē dicit eis.
 Ego sum. Nolite timere. Volu-
 erunt ergo accipe eū in nauī:
 et statim fuit nauis ad terram
 in quā ibant. Altera die turba
 quę stabat trans mare: uidit
 quia nauicula alia n̄ erat ibi
 nisi una. et quia n̄ introisset
 cū discipulis suis ihs in nauē.
 soli discipuli eius abissent. Alię
 uero supuenerunt nauis aty-
 beriade: iuxta locū ubi man-
 ducauerant panē grās agentes
 dñō. Cum ergo uidisset tba
 q̄a ihs n̄ esset ibi neq; discipuli
 eius: ascendēt nauiculas et
 uenerēt capharnaū querētes
 ihm. Et cum iuenerit eū
 tñs mare: dixerunt ei. Rabbi.

ixlvii
ixlviii
ixlxviiixlviij
ixlxviii
ixlxix
ixlxviii
ixlxvii
ixlxviii
ixlxvii

i.1.

i.1.
i.2.
i.3.
i.4.
i.5.

i.1.

quando huc uenisti? Respo-
dit eis Ihs: et dixit. Am̄ am̄ di-
co uobis. queritis n̄ quia uidistis
signa: sed q̄a manducaſtis ex pa-
nib; et saturati ẽſtis. Opamini n̄
cibū qui p̄it. sed qui p̄manet in
uitā eternā: quē filius hominis
uobis dabit. Hunc enī pater si-
gnauit d̄s. Dixerunt ergo ad
eum. Quid faciemus ut opeñ
opa dei? Respondit Ihs: et di-
xit eis. Hoc est opus dei: ut cre-
datis in eū quē misit ille. Dixe-
runt ergo ei. Qd̄ ergo tu facis si-
gnū ut uideam̄ et credamus t̄:
quid oparis? Patres n̄ i man-
ducauerunt manna in deser-
to: sicut scriptū est. panem de
celo dedit eis manducare. Di-
xit ergo eis Ihs. Am̄ am̄ dico
uob: non moyses dedit uobis
panē de celo. sed pater m̄s dat
uobis panē de celo uerū. Pa-
nis enī dei est: qui descendit de
celo. et dat uitā mundo. Dixerit
ergo ad eū. Dñe da nob semp pa-
nem hunc. Dixit autē eis Ihs.

Ego sum panis uitę. Qui uenit
ad me n̄ esuriat. et qui credit
in me non sitiet unquam: sed di-
xi uobis quia et uidistis me n̄
credidistis. Omne qd̄ dat michi
pater ad me ueniat: et eū qui
uenit ad me n̄ eiciam foras. Q̄a
descendi de celo n̄ ut facia uo-
luntatē meā. sed uoluntatē ei
qui misit me. Hec est autē uo-
luntas eius qui misit me patris:

ut omne qd̄ dedit michi n̄ p̄dam
ex eo. sed resuscite illū in nouis-
fimo die. Hec est enī uoluntas
patris mei qui misit me: ut omnis
qui uidet filiū et credit in eum
habeat uitā eternā. et resuscita-
bo ego eū in nouissimo die. Mur-
murabant ergo iudei de illo q̄a
dixisset ego sum panis qui de ce-
lo descendit: et dicebant. Nonne
hic est Ihs filius ioseph cui nos
nouimus patrem et matrem? Quo-
modo ergo dicit hic q̄a de celo
descendi? Respondit ergo Ihs: et
dixit eis. Notice murmurare in
muicē. Nemo potest uenire ad
me nisi pater qui misit me tra-
xerit eum: et ego resuscitabo eū
in nouissimo die. Est scriptum
in p̄b̄is. Et erunt omnis docibi-
les dei. Omnis qui audiuit a pa-
tre et didicit. uenit ad me: non
q̄a patrem uidit quisquam nisi is
qui est a deo. hic uidit patrem.
Am̄ am̄ dico uobis: qui credit in
me habet uitā eternā. Ego su-
sum panis uitę. Patres ur̄i mandu-
cauerunt manna in deserto: et
mortui sunt. Hic est panis de
celo descendens: ut si quis ex ip-
so manducauerit n̄ moriatur.
Ego sum panis uiuus: qui de
celo descendit. Si quis mandu-
cauerit ex hoc pane: uiuet in e-
ternū. Et panis quē ego dabo:
caro mea est p̄mundi uita. Li-
tigabant ergo iudei: ad muicē
dicentes. Quomodo potest hic

i luy
d̄ chri
m̄ xxviii

i luy

i luy
d̄ chri
m̄ xxvi

i luy

i luy
d̄ chri
m̄ xxvii

i luy

i luy
d̄ chri
m̄ xxviii

i luy

i luy
d̄ chri
m̄ xxviii

i luy

i luy

i luy
d̄ chri
m̄ xxvi

i luy

nobis carnē suā dare ad man
ducandū: *Dixit ergo eis ihs.*
*Aīn aīn dico uobis: nīsi mandu
caueritis carnē filij hominis et
bibertis eī sanguinē. nī habebi
tis uitā in uob. Qui manducat
meā carnē et bibit meū san
guinē habet uitā eternā: et
ego resuscitabo eū in nouissimo
die. Caro enī mea uere est cib:;
et sanguis mīs uere est potus.
Qui manducat meā carnē et bi
bit meū sanguinē: in me ma
net et ego in illo. Sicut misit
me uiuens pater. et ego uiuo
propter patrē: et qui manducat
me et ipse uiuet propter me.
Hic est pāns qui de celo desce
dit. Non sicut manducauerūt
patres uīi manna: et mortui
sunt. Qui manducat hunc pa
nē: uiuet in eternū. Hec dixit
in sinagoga: docens in caphar
naum.*

Multi ergo audientes ex disci
pulis eī: dixerunt. Durus est
hic sermo. Et quis potest eū au
dire: Sciens autē ihs apud se
metipsū quia murmurarent
de hoc discipli eius: dixit eis.
Hoc uos scandalizat: Si ergo
uideritis filiū hominis ascen
dente ubi erat prius. Sp̄s est
qui uiuiscat: caro nī p̄dest
quicquā. Verba que ego lo
cūtus sum uobis: spiritus et
uita sunt. Sed sunt quidā
ex uobis: qui non credunt.

Sciebat enī ab initio ihs qui
essent nī credentes: et qui tra
ditur us esset eum. Et dicebat.
*i lxxi
dōxviii
m̄ dxxi*
Propterea dixi uobis: quia ne
mo potest ad me uenire. nisi
fuerit ei datū a patre meo.
Ex hoc multi discipulorū eī
abierunt retro: et iam nī cū
illo ambulabant. *Dixit ergo*
ihs ad duodecim. Nūqđ et
uos uultis abire? Respondit
ergo ei symon petrus. Dñe ad
*quē ibimus? Verba uite eter
ne habes: et nos credimus et*
*cognouimus q̄a tu es xp̄c fi
lius dei uiri. Respondit eis*
*ihs. Nonne ego uos duode
cim elegi. et ex uobis unus di
abolus est? Dicebat autē in
dam symonis scariothen. Hic*
enī erat traditurus eū: cum
esset unus ex duodecim.

Post hęc autē ambulabat
ihs in galileā. Non enī uo
lebat in iudeam ambulare:
quia querebant eū iudei
interficere. Erat autē in pro
ximo dies festus iudeorū: sc̄e
nophegia. Dixerunt ergo ad
eum fratres eius. Transi hīc
et uade in iudeā: ut discipli
ni uideant opa tua que fa
ci. Nemo quippe in occulto
quid facit: et querit ipse in
palam esse. Si hęc facis: ma
nifesta te ipsū mundo. Neq;
enī fr̄s eius credebant in eū.
Dicit ergo eis ihs. Temp̄ meū

*i lxxii
dōxviii
m̄ dxxi
lxxiii*

*i lxxvii
dōxx
m̄ dxxi
lxxviii
dōxxxv
m̄ dxxv*

i lxxi

F. vii.

nondum aduenit: temp^o autē
urīm semp est paratū. Non po-
test mundus odisse uos. Me
autē odit: quia ego testimoni-
um phibeo de illo. q̄a opa ei'
mala sunt. Vos ascendite ad
diem festū hunc: ego n̄ ascen-
do ad diem festū istum. q̄a me
um temp^o nondū mpletū est.
Hęc cum dixisset: ipse māsit
in galileā. Ut autem ascende-
runt fr̄s ei: tunc et ipse asce-
dit ad diem festū non manife-
ste. sed quasi in occulto. Iudei
ergo querebant eū in die festo:
et dicebant. Vbi est ille? Et
murmur multū erat de eo in
turba. Quidā eū dicebant
quia bonus est: alij autē dice-
bant. non. sed seducit turbas.
nemo tamen palam loqueba-
tur de illo ppter metū iudeorū.
Iam autē die festo mediante:
ascendit ihs in templū et do-
cebat. et mirabant iudei di-
centes. Quom̄ hic litteras sat
cū non didicerit. Respondit
eis ihs: et dixit. Mea doctrīna
n̄ est mea: sed eius qui misit
me. Si quis uoluerit uolunta-
tē eius facere: cognoscet de do-
ctrina utrū ex deo sit. an ego
ā meipso loquar. Qui ā semet
ipso loquitur ḡiam p̄pam que-
rit: qui autē querit ḡiam ei'
qui misit illū. hic uerax ē. et
inuictio n̄ est in illo. Nonne
moyses dedit uob legem. et

i lxvi
ḡ exx
lxxviii lxvii
ḡ exx
lxxviii
r clxii

i lxviii

nemo ex uobis facit legē? Quid
me queritis interficere? Respō-
dit turba: et dixit. Demonium
habes. Quis te querit interfice-
re? Respondit ihs: et dixit eis.
Vnum opus fecit et om̄s mirami-
ni. Propterea moyses dedit uo-
bis circumcisioñē. n̄ quia ex moy-
se ē. sed ex patrib;: et in sabba-
to circumcidit is hominē. si circū-
cisioñē accipit homo in sabba-
to ut n̄ soluat lex moysi. michi
indignamini q̄a totū hominē
sanum feci in sabbato. Nolite
iudicare scdm faciē: si iustum
iudiciū iudicare. Dicebant ḡ
quidā ex hierosolimis. Nonne
hic ē. quē querunt interficere.
et ecce palam loquit̄. et nichil
ei dicunt: nunquid uere cognō-
uerunt p̄ncipes q̄a hic est xp̄c?
Sed hunc scimus unde sit: xp̄c
autē cū uenerit nemo sat unde
sit. Clamabat ḡ docens in tē-
plo ihs: et dicens. Et me scatis
et unde sim scatis. et ā meipso
n̄ ueni: sed est uerus qui misit
me. quē uos n̄ scatis. Ego scio eū
q̄a ab ipso sum: et ipse me mi-
sit. Querebant ergo eū apre-
hendere: et nemo misit in il-
lū manus q̄a n̄dum uenerat
hora ei. De turba autē multi
crediderunt in eū: et dicebāt.
xp̄c cum uenerit. nunquid
plura signa faciet quā quē
hic facit? Audierunt phari-
sei turbā murmurantem de-

illo hęc. Et misserunt pontifices et pharisei ministros ut aprehenderent eū. Dixit ergo Ihs. Adhuc modicū tempus uobiscū sum: et uado ad eum qui misit me. Queretis me et non inuenietis: et ubi sum ego uos nō potestis uenire. Dixerunt ergo iudei ad se metipso. Quo hic iturus est. qđa nō inueniem eū: nunqđ in disp̄sionē gentiū iturus est. et docturus gentes: qđs ē hic sermo quē dixit. queritis me et nō inuenietis. et ubi sum ego uos nō potestis uenire: In nouissimo autē die magno festiuitatis: stabat Ihs et clama bat dicens. Si quis stat: ueniat ad me et bibat. Qui credit in me: sicut dicit scriptura. flumina de uentre eī fluunt aquę uię. hoc autē dixit de spū: quē accepturi erant credentes in eum. Non dū eī erat sp̄s datus: qđa Ihs nondū fuerat glorificatus. Ex illa ergo turba cū audissent hos sermones eī: dicebant hic est uere p̄phā. alij dicebant hic est xp̄c. Quidā autē dice bant. Numquid a galilea xp̄c uenit: nonne scriptura dicit. qđa ex semine dawid. et de beth leem castello ubi erat dawid uenit xp̄c? Dissensio itaq; facta est in turba ppter eum. Quidā autē ex ip̄sis uolebant aprehendere eū: sed nemo misit super illū manū. Venerunt ergo

ministri ad pontifices et phariseos: et dixerunt eis illi. Quare non adduxisti eum? Responderunt ministri. Nunquam sic locutus es homo: sicut hic homo. Responderunt ergo eis pharisei. Nunquid et uos seducti estis? nunquid aliquis ex principib; credidit in eum. aut ex phariseis. Sed turba hec quem non nouit legem: maledicti sunt. Dicit in codemus ad eos: ille qui uenit ad eum nocte. quis erat ex ipsis. Nunquid lex nostra iudicat hominem. nisi audierit a ipso prius. et cognoverit quod faciat? Responderunt et dixerunt ei. Nunquid et tu galileus es: scrutare et uide quia propheta a galilea non surgit. Et reuersi sunt unusquisque in domum suam. C. viii.

Ihs autem prexit in monte obiectu. et diluculo iterum uenit in templum: et omnis populus uenit ad eum. et sedens docebat eos. Adducunt autem scribentes et pharisei mulierem in adulterio deprehensa: et statuerunt eam in medio. et dixerunt ei. Magister. hec mulier modo deprehensa est. in adulterio. In lege autem moyses mandauit nobis: huiusmodi lapidare. Tu uero quod dicas? Hec autem dicebant temptantes eum: ut possent accusare eum. Ihs autem inclinans se deorsum: dicens scribebat in terra. Cum autem presuerarent in terra gantes eum: erexit se et dixit

eis. Qui sine peccato ē. uirū pñ
in illā lapidē mittat. Et iterum
se inclinans. scribebat interā.
Audientes autē unus post unū
exibant. in apientes a semorib;
et remansit ihs solus et mulier
in medio stans. Erigens autem
se ihs: dixit ei. Mulier ubi sc̄
qui te accusabant: nemo te cō
dēpnauit: Quę dixit. Nemo
dñe. Dixit autē ei ihs. Nec ego
te condēpnabo. Vade: et am
plius iam noli peccare. Iterū
ergo locutus est eis ihs: dicens.
Ego sum lux mundi. Qui seq̄t
me n̄ ambulat in tenebris. sed
habebit luce uite. Dixerunt
ergo pharisei. Tu dete ipso testi
moniū phibes? Testimonium
tuū n̄ est uerū. Respondit ihs:
et dixit eis. Et si ego testimoni
um phibeo de meipso: uerū
est testimoniuū meū. q̄a scio un
de ueni aut quo uado. Vos au
tē nescitis unde uenio aut quo
uado. Vos scdm carnē iudica
tis: ego n̄ iudico quęq̄m. Et si
iudico ego: iudiciū meū ue
rum est. quia solus non sū. sed
ego et qui misit me pater. Et
in lege uīa scriptū est: q̄a duo
rū hominū testimoniuū uerū
est. Ego sum qui testimoniuū p
hibeo de meipso: et testimoniuū
phibet de me qui misit me pa
ter. Dicebant ergo ei. Vbi est
pater tuus? Respondit ihs.
Neq; me scatis: neq; patrē meū.

i lxxxv
a xxix
a xxviii
r xlvi

i lxxxvii

Si me scatis: forsitan et patrē
meū scatis. Hęc uerba locut̄
est ihs in ḡazophilatio docens
in tēplo: et nemo apprehendit
eū quia necdū uenerat hora ei⁹.

Dixit ergo iterū eis ihs.

Ego uado et queretis me: et
in peccato uīo moriemini. Quo
ego uado: uos non potestis ue
nire. Dicebant ergo iudei. Nū
quid interficiet se metipsum.
quia dicit quo ego uado uos
non potestis uenire. Et dice
bat eis. Vos de deo sū estis: ego
de supnis sum. Uos de mundo
hoc estis: ego non sum de hoc
mundo. Dixi ergo uobis quia
moriemini in peccatis uīis. Si
enī n̄ credidit is quia ego sum:
moriemini in peccatis uīis. Di
cebant ergo ei. Tu quis es? Di
cit eis ihs. Principiū qui et lo
quor uobis. multa habeo de
uobis loqui et iudicare: sed q̄
misit me uerax est. et ego que
audiui ab eo hęc loquor in mū
do. Et n̄ cognoverunt: q̄a pa
trē eis dicebat. Dicebat ergo eis
ihs. Cum exaltauerit filiū
hominis. tunc cognoscetis q̄a
ego sum. et a meipso facio m
ichil: sed sicut docuit me pa
ter hęc loquor. et qui me mi
sit meū est. Non reliqđ me
solū: quia ego qui placita s̄t
ei facio semp. Hęc illo loquente:
multi crediderunt in eū. Di
cebat ergo ihs ad eos qui credi

i lxxxvi
a xxi
r xxvii

derunt ei iudeos. Si uos man-
seritis in sermone meo: uere
discipuli mei estis. et cognos-
cetis ueritatem: et ueritas libe-
rabit uos. Responderunt ei.
Semen abrahē sum: et nemi-
ni seruum meū unquam. Quo-
modo tu dicas liberi eritis? Re-
spondit eis ihs. Am̄ am̄ dico
uobis: quia om̄is qui facit pec-
catū seruus est peccati. Seruus
autē n̄ manet in domo in eter-
num: filius manet in eternū.
Si ergo uos filii liberauerit:
uere liberi eritis. scio quia si
lī abrahē estis: sed queritis me
interficere q̄a sermo meus non
capit in uobis. Ego qd̄ uidi ap̄
patrē loquor: et uos quę uidiisti
apud patrē uim facitis. Respo-
derunt: et dixerunt ei. Pater
noster abraham est. Dicit eis
ihs. Si filii abrahē estis: ope a-
brahē facite. Nunc autē que-
ritis me interficere: hominē
qui ueritatem uobis locutus sū
quā audiui a deo. Hoc abra-
ham n̄ fecit. Vos facitis opera
patris urī. Dixerunt itaq; ei.
Nos ex fornicationē n̄ sumus
nati. Unū patrē habemus de-
um. Dixit ergo eis ihs. Si ds
pater uester esset: diligenteris
utiq; me. Ego enī ex deo pro-
cessi: et ueni. Neq; enī a meip-
so ueni: sed ille me misit. Qua-
re loquelā meā non cognosci-
tis: quia n̄ potestis audire ser-

monē meū. Vos ex patre diabo
estis: et desideria patris urī uil-
tis facere. Ille homicida erat ab
initio et in ueritate n̄ stetit: q̄a
n̄ est ueritas in eo. Cum loquit̄
mendacū ex prīs loquit̄: q̄a
mendax est et pater eius. Ego
autē q̄a ueritatē dico: n̄ credi-
tis michi. Quis ex uobis arguit
me de peccato? si ueritatē dico
quare uos non creditis michi?
Qui est ex deo: uerba dei au-
dit. Propterea uos n̄ auditis: q̄a
ex deo n̄ estis. Responderunt igi-
tur iudei: et dixerunt ei. Non
ne bene dicimus nos q̄a sama-
ritanus es tu. et demonū ba-
bes? Respondit ihs. Ego non
habeo demonū: sed honorifi-
co patrē meū. Et uos in hono-
ratis me. Ego autē n̄ quero
gl̄iam meā. Est qui querat:
et iudicet. Am̄ am̄ dico uobis:
si q̄s sermonē meū seruauerit:
mortē non gustabit in eternū
Dixerunt ergo iudei. Nunc
cognouimus: quia demonū
habes. Abraham mortuus est
et pp̄he. et tu dicas si quis ser-
monē meū seruauerit. n̄ gusta-
bit mortē in eternū: nunqđ
tu maior es patre nrō abra-
ham qui mortuus est. et pp̄he
mortui sunt. Quę te ipsum fa-
cis? Respondit ihs. Si ego glo-
rifico me ipsum: gloria mea
michil est. Et pater m̄s q̄glo-
rificat me quę uos dicitis quia

deus noster est et nō cognouisti eū:
ego autē noui eū. Et si dixerō qā
nō scio eū: ero similis uob̄ men-
dax. Sed scio eū: et sermonē ei⁹
seruo. Abrahā pater uester ex-
ultauit ut uideret diem meū:
et uidit et gauisus est. Dixerūt
ergo iudei ad eū. Quinquagin-
ta annos nōndum habes. et abra-
ham uidiſti. Dixit ei⁹ ihs. Am⁹
am⁹ dico uobis: ante qm̄ abra-
ham fieret ego sū. Tulerunt
ergo lapides ut lacerent in eū:
ihs autē abscondit se et exiuit
de templo.

¶ .ix.

Ot preteriens uidit hominē
cetū a nativitate: et interro-
gauerunt eū discipuli sui dice-
tes. Rabbi quis peccauit hic.
aut parentes eius ut cetus na-
ceretur? Respondit ihs. Neq;
hic peccauit neq; parentes eius:
sed ut manifestent̄ opa dei in
illo. Me oportet opari opa ei⁹
qui misit me: donec dies est.
Aeniet nox: quando nemo
potest opari. Quā dñi in mū-
do sum: lux sum mundi. Hec
cū dixisset: expulit in terrā
et fecit lutū ex sputo. et lini-
uit lutū sup̄ oculos ei⁹. et dixit
ei. Vade laua in natatoriā si-
loe: qđ interpretat̄ missus.
Abiit ergo et lauit: et uenit
uidens. Itaq; uicini et q̄ uide-
bant eū prius qā mendicaserat:
dicebant. Nonne hic ē qui se
debat et mendicabat. Alij di-

cebant qā hic est: alij autē neq;
quā. sed similis est eius. ille ue-
ro dicebat qā ego sum. Dicebat
ergo ei. Quomodo apti s̄t oclī
tui? Respondit ei⁹. Ille homo
qui dicit ihs lutū fecit et uixit
octos meos. et dixit m̄. Vade ad
natatoriā siloe: et laua. Et abiit.
et laui et uidi. Dixerunt ergo ei.
Vbi est ille? Ait. Nescio. Addu-
cunt eū ad phariseos: qui cecus
fuerat. Erat autē sabbatū qndo
lutū fecit ihs: et apuit octos ei⁹.
Iterū ergo interrogabant eum.
pharisei: quom̄ uidisset. Ille
autē dixit ei⁹. Lutū posuit m̄
sup̄ octos: et laui et uideo. Di-
cebant ergo exphariseis quidā.
Non est hic homo a deo: qui sab-
batū n̄ custodit. Alij dicebant.
Quom̄ potest homo peccator
hęc signa facere? Et scisma
erat in ei⁹. Dicunt ergo cęco
iterū. Tu quid dicas deo qui
apuit tibi octos tuos. Ille au-
tem dixit: qā pp̄ha est. Non
crediderunt ergo iudei de illo
qā cecus fuisse et uidisset: do-
nec uocauerunt parentes ei⁹
qui uiderat. et interrogauie-
runt eū dicentes. Hic est fili⁹
uester quę uos dicitis qā cęc⁹
natus est: quom̄ ergo nunc
uidet? Responderunt ei⁹ pa-
rentes ei⁹: et dixerunt. Samus
qā hic est filius noster: et qā
cetus natus est: quom̄ autē
nunc uideat nescim⁹ aut q̄s

ei apunt octos nos nescim⁹. Ipsū
 interrogate. Et atē habet: ipse
 de se loquat. Hęc dixerunt pa-
 rentes ei: quia timebant iude-
 os. Iam enī conspirauerant iu-
 dei: ut si q̄s eū confiteret̄ xp̄m
 extra sinagogā fieret. Propte-
 rea parentes eius dixerunt. q̄a
 etatē habet. ipsū interrogate.
 Vocauert̄ ergo rur sū hominē
 qui fuerat cecus: et dixerunt
 ei. Da gl̄iam deo. Nos nescim⁹:
 q̄a hic homo peccator est. Oꝝ
 ergo ille. Si peccator est nescio.
 Vnū scio: q̄a cecus cum esse
 modo video. Dixerunt ergo
 illi. Quid fecit tibi: quomodo
 apunt tibi octos? Respondit
 eis. Oxi uobis iam et audistis.
 Quid iterū uultis audire? Nū
 qđ et uos uultis discipli ei fieri?
 Maledixerunt ei: et dixerunt.
 Tu discip̄ls illius sis: nos autē
 moysi discip̄ls sumus. Nos
 scimus q̄a moysi locutus est
 qđ: hunc autē unde sit nesci-
 mus. Respondit ille homo: et
 dixit eis. In hoc enī mirabile
 est: q̄a uos nescitis unde sit. et
 apunt meos octos. Scim⁹ autē
 quia peccatores deus n̄ audit:
 sed si quis dei cultor est et uolū-
 tate ei facit. hunc exaudit. A
 seculo n̄ est auditū: q̄a apunt
 quis octos ceci nati. Nisi esset
 hic a deo: n̄ poterat facere q̄c
 quā. Responderunt: et dixe-
 runt ei. In peccatis natus es tu?

et tu doces nos. Et eicerunt eū
 foras. Audiuit ihs q̄a eicer̄t eū
 foras: et cū muemisset eū dixit ei.
 Tu credis in filiu dei? Respon-
 dit ille et dixit. Quis est dñe ut
 credā in eū? Et dixit ei ihs. Et
 uidisti eū: et qui loquit̄ tecum
 ipse est. At ille ait. Credo dñe.
 Et paciens adorauit eū. Et dix
 ihs. In iudiciū ego in hunc mū-
 dum ueni: ut qui n̄ uident ui-
 deant. et qui uident ceci fiant.
 Et audierunt ex phariseis qui
 cū ipso erant: et dixerunt ei.
 Nunqđ et nos ceci sum⁹? Dixit
 eis ihs. Siceci essetis: n̄ habereis
 peccatū. Nunc uero dicitis q̄a
 uidenti. peccatū uīn manet.
 Am̄ am̄ dico uobis. qui n̄ intrat
 postū mouile om̄ū. sed ascen-
 dit alhunde: ille sur est et latro.
 qui autē intrat p̄ ostiū pastor
 est om̄ū. Huic ostiari⁹ ap̄it: et
 oues uocē ei audirent. Et p̄p̄as
 oues uocat nommatim: et edu-
 cit eas. Et cū p̄p̄ias oues emis-
 erit: ante eas uadit. Et oues il-
 lū sequunt̄ q̄a sciunt uocē ei.
 alienū autē non sequunt̄. sed
 fugient ab eo. q̄a n̄ nouerunt
 uocē alienorū. Hoc pueriū di-
 xit eis ihs: illi autē n̄ cognoue-
 runt quid loqueret̄ eis.

Dixit ergo eis iterū ihs. Am̄
 am̄ dico uobis: q̄a ego sū ostiū
 om̄ū. Omnes quotquot uene-
 runt sues sū et latrones: sed n̄
 audierunt eos oues. Ego sum

ostium. Per me si quis introierit
saluabitur. et ingredietur et egre-
ditur: et pascua inueniet. Fui nō
uenit nisi ut surretur et mactet
et p̄dat: ego ueni ut uita habe-
ant et abundatū habeant. Ego
sum pastor bonus. Bonus pastor
animā suā ponit p̄ omnibus suis.
Merenari autē et qui nō est pa-
stor. cuius non sunt oves p̄ p̄: ui-
det lupū uenientē et dimittit
oves et fugit. Et lupus rapit et
disp̄git oves. Mertenari autē
fugit q̄a merenari est: et nō p̄-
tinet ad eum de ouib; . Ego suū
pastor bonū. et cognosco meas et
cognoscunt me meę. Sicut no-
uit me pater. et ego agnosco pa-
trē. Et animā meā pono pro
ouib; meis. Et alias oves habeo
quę nō sunt ex hoc ouili: et illas
oporet me adducere et uocem
meā audiēt. et fieri unū ou-
le et unus pastor. Propterea me
pater diligit q̄a ego pono am-
mā meā: ut iterum sumā eam.
Nemo tollit eā a me: sed ego po-
no eam a meipso. Potestate ha-
beo ponendi eā: et potestate ha-
beo iterū sumendi eam. Hoc
mandatū accepi a patre meo.
Dissensio iterū facta est inter
uideos: ppter sermones hos. Oi-
cebant autē multi ex ip̄is. De-
moniū habet: et insaniit. Quid
eum auditis? Alij dicebant. Hec
uerba nō sunt demoniū haben-
tis. Numqđ demoniū potest ce-

corum oculos sapire:
Tacta sunt autē encenia inbie-
ros solimis et hiemp̄ erat: et am-
bulabat ihs in tēplo in porticu
salomonis. Circundederunt ergo
eū iudei: et dicebant ei. Quousq;
animā nřā collis: Sicut es xp̄c
dic nobis palam. Respondit eis
ihs. Loquor uobis: et nō creditis
Op̄a quę ego facio in nomine pa-
triis mei. Hęc testimoniū phibet
de me: sed uos nō creditis quia nō
estis ex ouib; meis. Oves meę uo-
cem meā audiunt. et ego cognos-
co eas. et sequuntur me: et ego ui-
tam eternā do eis. et nō p̄ibunt
in eternū. et nō rapiet eas quisq;
de manu mea. Pater m̄s qđ de-
dit michi manus om̄ib; est: et
nemo potest rape de manu pa-
triis mei. Ego et pater unū sum⁹.
Sustulerunt lapides iudei: ut
lapidarent eū. Respondit eis
ihs. Multa op̄a bona ostendi
uobis: ex patre meo. Propter
qđ eorū opus me lapidatis: Re-
sponderunt ei iudei. De bono
ope nō lapidamus te. sed de blas-
phemia: et quia tu homo cū sis.
facis teipsum dñm. Respondit
eis ihs. Nonne scriptū est in
lege uestra quia ego dixi dñ
estis: Si illos dixit deos ad quos
sermo dei factus est. et nō potest
solum scripture. quę pater sacri-
ficauit et misit in mundū. uos
dicitis q̄a blasphemas quia dixi
filius dei sum⁹: Sinon facio op̄a

patris mei. nolite credere michi.
 Si autem facio. et si michi non uultis credere opib; credite: ut cognoscatis et credatis quia in me est pater et ego in patre. Querabant ergo eum apprehendere et exiuit de manib; eorum: et abiit iterum trans iordanen in eum locum ubi erat iohes baptizans proximum. et mansit illic. Et multi uenerunt ad eum: et dicebat quia iohes quidem signum fecit nullum. omnia autem quietum; dixit iohes de hoc uera erant: et multi crediderunt in eum. cxi.
Larat autem quidam languens Lazarus ab ethamia: de castello marie et marthae sororis eius. Maria autem erat quem uixit dominum unguento. et extensis pedes eius capillis suis: cui frater lazarus infirmabatur. Miserunt ergo sorores eius ad eum: dicentes. Domine ecce quem amas infirmabatur. Audiens autem ihesus: dixit eis. Infirmitas huc non est ad mortem: sed pro gloria dei. ut glorificetur filius dei per eum. Diligebat autem ihesus martham. et sororem eius mariam: et lazaru. Ut ergo audiuit quia infirmabatur: tunc quidem mansit in eodem loco duob; diebus. Deinde post huc: dicit discipulis suis. Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei discipuli. Rabbi. nunc querebant te iudei lapidare. et iterum uadis illuc. Respondit ihesus. Nonne duodecim hore sunt dies?

Si quis ambulauerit in die non offedit quia lucem huius mundi uidet: si autem ambulauerit in nocte offedit. quia lux non est in eo. Hec ait: et post hoc dicit eis. Lazarus amicus noster dormit: sed uado ut a somno exsuscitem eum. Dixerunt ergo discipuli eius. Domine: si dormit saluus erit. Dixerat autem ihesus de morte eius: illi autem putauerunt quia de dormitione somni dicebat. Tunc ergo dixit eis ihesus manifeste. Lazarus mortuus est: et gaudeo propter uos ut credatis quoniam non eram ibi. Sed eam ad eum. Dixit ergo thomas qui dicitur didimus ad condiscipulos. Eamus et nos: ut moriamur cum eo. Uenit itaque ihesus: et uenit eum quatuor dies iam in monumento habentem. Erat autem bethamia iuxta hierosolimam: quasi stadiis quindecim. Multi autem ex iudea uenerant ad martham et mariam: ut consolarent eas de fratre suo. Martha autem ut audiuit quia ihesus uenit occurrit illi: maria autem autem domi se lebat. Dixit ergo martha ad ihm. Domine si fuisset hic: frater tuus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio: quia quemque poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit illi ihesus. Resurget frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia resurget in resurrectione in nouissima die. Dicit ei ihesus. Ego sum resurrectio et uita. Qui credit in me etiam si

mortuus fuerit uiuet: et omnis qui
 uiuit et credit in me non morietur in
 eternum. Credis hoc: ait illi. Vtq;
 domine. Ego credidi quia tu es Christus filius
 dei: qui in hunc mundum uenisti.
 Et cum huc dixisset: abiit et uoca
 uit mariam sororem suam silentio dicens.
 Magister adest: et uocat te. Illa ut
 audiuit: surrexit cito et uenit
 ad eum. Non dum enim uenerat Ihsus in
 castellum: sed erat abhuc in illo
 loco ubi occurserat ei martha.
 Iudei igitur qui erant cum ea in do
 mo et consolabantur eam: cum uidis
 sent mariam quia cito surrexit et
 exiit. secuti sunt eam: dicentes. qd
 uadit ad monumentum ut ploret
 ibi. Maria ergo cum uenisset ubi
 erat Ihsus: uidens eum cecidit ad pe
 des eius. et dixit ei. Domine si fuisses
 hic: non esset mortuus frater meus.
 Ihsus ergo ut uidit eam plorantem. et
 iudei queuant cum ea plorantem: tremunt spinae
 et turbauit seipsum. et dixit. Vbi
 posuisti eum? Dicunt ei. Domine
 ueni et uide. Et lacrimatus est
 Ihsus. Dixerunt ergo iudei. Ecce
 quomodo amabat eum. Qui
 dam autem dixerunt excipit. No
 poterat hic qui apertis oculos ce
 ci facere ut et hic immoraretur?
 Ihsus ergo rursum tremens in se
 metipso: uenit ad monumen
 tum. Erat autem spelunca: et lapis
 suppositus erat ei. Ait Ihsus. Golli
 te lapidem. Dicit ei martha. Soror
 ei qui mortuus fuerat. Domine iam
 fact. Quatriduanus enim est. Di

cit ei Ihsus. Nonne dixi tibi quoniam si cre
 dideris uidebis gloriam dei? Tulerat
 ergo lapidem. Ihsus autem eleuatis sur
 sum oculis: dixit. Pater gratias ago
 tibi: quoniam audisti me. Ego autem scie
 bam quia semper me audis: sed propter
 populum qui circumstat dixi. ut cre
 dant quia tu me misisti. Hec cum
 dixisset: uoce magna clamauit.
 Lazare uenit foras. Et statim pro
 dicti qui fuerat mortuus: ligatus
 pedes et manus institi. et facies
 illius sudario erat ligata. Dicit
 eis Ihsus. Soluite eum: et sine abire.
 Multi ergo ex iudeis qui uene
 rant ad mariam et uiderant quod
 fecit Ihsus: crediderunt in eum:
 quidam autem ex ipsis abierunt
 ad phariseos. et dixerunt eis que
 fecit Ihsus.

Collegerunt ergo pontifices et
 pharisei concilium: et dicebant.
 Quid facimus. quia hic homo
 multa signa facit. Si dimittimus
 eum sic. omnes credent in eum: et ue
 nient romam et tollent locum
 nostrum et gente. Unus autem ex ip
 sis caiphas cum esset pontifex an
 nii illius: dixit eis. Vos nescitis
 quicquam nec cogitatis: quia expe
 dit nobis ut unus moratur homo
 pro populo. et non tota gens pereat.
 Hoc autem a semetipso non dixit:
 sed cum esset pontifex anni illius
 prophetauit quod Ihsus moritur erat
 pro gente. et non tantum pro gente.
 sed ut filios dei qui erant disper
 si congregaret in unum. Ab illo

ergo die: cogitauerunt ut in
terficerent eum. Ihs ergo iam
in palam ambulabat apud iudeos:
sed abiit in regionem iuxta
desertum. in circuitatem que dici
tur ephrem. et ibi morabatur
cum discipulis suis. Proximum au
tem erat pascha iudeorum. Et as
cenderunt multi hierosolimam
de regione ante pascha. ut sci
ficarent seipso. Querebant ergo
ibm: et colloquebantur adiuicem
in templo stantes. Quid putatis
quia non ueniet ad diem festum? De
derant autem pontifices et phar
isei mandatum: ut si quis cognos
uerit ubi sit indicet ut appre
hendant eum. Ihs ergo ante sex
dies paschae uenit bethaniā: non
fuerat lazarus mortuus que
suscitauit. Fecerunt autem ei ce
nā ibi: et martha ministra
bat. lazarus uero: unus erat
ex discubentibus cum eo. Maria
ergo accepit libram unguentinā
di pisticī preciosū. et unxit pe
des ihu: et extersit capillis pe
des eius. et domus impleta est
ex odore unguenti. Dicit ergo
unus ex discipulis eius iudas sca
riothes: qui erat eum traditus?
Quare hoc unguentū non uenit
tredentis denariis. et datū est
egenis? Dixit autem hoc: non quia
de egenis punebat ad eum. sed
quia surerat et loculos habebat.
ea que mittebant portabat.
Dixit ergo ihs. Sine illā: ut in

die sepulture meę seruet illud.
Pauperes enim semper habent uobiscum:
me autem non semper habetis. Cogno
uit ergo turba multa ex iudeis
qua illuc est: et uenerunt non propter
ihm tantum. sed ut lazaru uideret
que suscitauit a mortuis. Cogi
tauerunt autem principes sacerdo
tū ut et lazaru interficerent: qua
multi propter illum abibant ex iudeis.
et credebant in ihm.

Hoc castinū autem turba multa quae
uenerat ad diem festum. cum audire
sent quae uenit ihs hierosolimam:
acceperunt ramos de arboribus
et palmarum. et processerunt ob
uiam ei. et clamabant. Osanna
benedictus qui uenit in nomine
dñi: rex iste. Et muenit ihs a
sellū. et sedet super eum. sicut scrip
tum est. Noli timere filia syon.
Ecce rex tuus uenit: sedens super
pullū asinē. Hec non cognouerat
discipuli eius primū: sed quando
glorificatus est ihs. tunc recorda
ti sunt quae hec erant scripta de
eo. et hec fecerunt ei. Testimo
niū ergo phibebat turba. que
erat cum eo quando lazaru
uocauit de monumento et sus
citauit eum a mortuis. Propterea
et obuiā uenit ei turbā: quia
audierant eum fecisse hoc signū.
Pharisei ergo dixerunt ad se
metipso. Videtis quia nichil
piscimus. Ecce mundus totus:
post eum abiit. Erant autem gen
tiles quidam exhibi qui ascen

derant. ut adorarent in die fe
 sto. H̄i ergo accesserunt ad phi
 lippū qui erat ab eis saida gali
 leę: et rogabant eū dicentes. Do
 mine uolum̄ ih̄m uidere. Venit
 philippus et dicit andree. An
 dreas rur sū et philippus dicunt
 ih̄u. Ihs autē respondit eis di
 cens. Uenit hora: ut clarificetur
 filius hominis. Am̄ am̄ dico uob̄:
 misi granū frumenti cadens in ter
 ram mortuū fuerit: ipsū solū ma
 net. Si autē mortuū fuerit: mul
 tū fructū affert. Qui amat am
 mā suā p̄det eam. Et qui odit
 animam suā in hoc mundo. in
 uitā eternā custodit eā. Si quis
 michi ministrat me sequat̄: et
 ubi sum ego. illuc et minister mī
 erit. Si quis michi ministrauerit:
 honorificabit eū pater mīs. Nūc
 anima mea turbata est. Et qđ
 dicā? Pater saluifica me: ex hac
 hora. Sed ppter ueni in horā
 hanc. Pater clarifica tuū nom̄.
 Vemt ḡ uox de celo. Et clarificauit tū
 clarificabo. Turba ḡ q̄stabat. audie
 rat. dicebat tonitrūm ēē factū. Alij
 dicebant. Angls ei locutus est.
 Respondit ih̄s: et dixit. Non
 ppter me uox h̄ec uenit: sed ppter
 uos. Nūc iudiciū est mundi.
 Nūc p̄ncip̄s hui mundi eiciet
 foras. Et ego si exaltatus fuero
 a terra: omnia trahā ad meipsū.
 Hoc autē dicebat: significans
 q̄a morte esset moritur. Respon
 dit ei turba. Nos audiūm ex le

ge: quia xpc manet in eternū.
 Et quom̄ tu dicas oportet exalta
 ri filiū hominis. Dicit ergo eis
 ih̄s. Adhuc modicū lumen in uo
 bis est. Ambulate dū lucē habe
 tis: ut n̄ tenebre uos comprehen
 dant. Et qui ambulat in tene
 bris: nescit quo uadat. Dū lucē
 habetis credite in lucē: ut filij lu
 cis sis. Hec locutus est ih̄s et abiit.
 et abscondit se ab eis.

Cum autē tanta signa fecisset:
 coram eis n̄ credebant in eū: ut
 sermo ysaię p̄phē impleret quē
 dixit. Oñē quis credidit auditū
 n̄rō. et brachiu dñi cui reuelatū
 est. Propterea n̄ poterant cre
 dere: quia iterū dixit ysaias.
 Exēcauit oculos eorū. et indu
 rauit eorū cor: ut n̄ uideant
 oculis et intelligant corde. et cō
 uertant̄ et sanem eos. Hec dixit
 ysaias: quando uidit gl̄iam eius.
 et locutus est de eo. Veruntamen
 ex p̄ncipib; multi crediderunt
 in eū. sed ppter phariseos non
 confitebant̄. ut de synagoga
 n̄ eicerent̄. Dilexerunt eū glo
 riam hominū: magis quā glo
 riam deo. Ihs autē clamauit et
 dixit. Qui credit in me. n̄ cre
 dit in me: sed in eū qui misit me.
 Et quidet me auident eū q̄misit me. Ego
 lux in mundū ueni: ut omnis q̄ credit in me.
 in tenebris n̄ maneat. Et si q̄s audie
 rit uerba mea et n̄ custodierit:
 ego n̄ iudico eū. Non eū ueni ut
 iudicē mundū: sed ut saluum

faciam mundū. Qui spruit me et n̄ accipit uerba mea: habet qui iudicet eū. Sermo quē locutus sū. Ille qui iudicabit eū: in nouissimo die: quia ex meipso ego n̄ sum locutus. sed qui misit me pater ipse michi mandatū dedit. quid dicā et quid loquar: et scio q̄a mandatū ei uita e- terna est. Quē ergo ego loquor: sicut dixit michi pater sic loqr.

xiiii.

Ante diem festū pasche sciens ih̄s quia uenit ei hora ut transeat ex hoc mundo ad patrem: cū dilexisset suos qui erant in mundo. in fine dilexit eos. Et cena facta cū diabolus iam misisset in cor ut traderet eū iudas symonis scariothes. Sciens quia om̄ia dedit ei pater in manus. et q̄a a deo exiuit. et ad dñm ua dit. Surgit acena et ponit ue stimenta sua. et cū accepisset linteum precinxit se. Deinde mittit aquā in peluum: et cepit lauare pedes disciplorū. et extergere linteo quo erat precinctus. Vénit ergo ad symonē pe trū: et dicit ei petrus. Dñe tu michi lauas pedes. Respondit ih̄s: et dicit ei. Quod ego facio tu nescis modo: scies autē postea. Dicit ei petrus. Non lauabis m̄ pedes in eternū. Respondit ei ih̄s. Si non lauero te: n̄ habebis partē meū. Dicit ei symon pe trus. Dñe n̄ tantū pedes meos: sed et manus et caput. Dicit

i xxv
r. cxlvi xxvi
g. xxi
r. xxvii

i xxviii

ei ih̄s. Qui lotus est: n̄ indiget nisi ut pedes lauet. sed est mun dus totus. Et uos mundi estis: sed n̄ om̄is. Sciebat eū q̄s nam esset facturus et qui traderet eū: pp terea dixit n̄ estis mundi omnes. Postquā ergo lauit pedes eorū et accepit uestimenta sua. cū recu buisse iterū dixit eis. Scias quid fecerim uobis. Vos uocatis me magister et dñe: et benedicatis. Sum etenim. Si ergo laui uos pedes dñs et magister: et uos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplū em̄ dedi uobis: ut quē admodū ego feci uobis. ita et uos faciatis. Am̄ am̄ dico uobis: non est seruus maior dño suo. neq; ap̄ts maior eo qui misit illum. Si hec scatis: beati eritis si feceris ea. Non de om̄ib; uob dico. Ego scio quos elegerim: sed ut imple atur scriptura. qui manducat meū panē. leuauit contra me calcaneū suū. Amodo dico uobis quā fiat: ut credatis cū fa ctum fuerit q̄a ego sum. Amen am̄ dico uobis. qui accipit si quē misero: me accipit. qui autem me accipit. accipit eū qui me misit. Cum hec dixisset ih̄s: turbatus est spū. et ptestatus est et dixit. Am̄ am̄ dico uobis: quia unus ex uobis tradet me. Aspiciebant ergo adiuicē dis cipli: hesitantes de quo diceret. Erat autē recubens unus ex dis cipliis ei in sinu ih̄u quē dili-

i xxv

i xxv
g. xx
r. lxxv

i xxviii

i xxvii
g. xxvii
r. xxviii xxv
g. xxv
r. xxvi xxv
g. xxv
r. xxv

i xxv

gebatur ihs. Innuit ergo huic symon petrus: et dicit ei. Quis est de quo dicit? Itaq; cum recubuisse illus ille supra pectus dñi: dicit ei. Domine quis est? Respondit ihs. Ille cui intinctū panem porre xero. Et cū intinxisset panem: dedit iudeus symoni scariothi. Et post bucellā: tunc intravit in illū satanas. Dicit ergo ei ihs. Qd facis: fac ctd. Hoc autē nemo sciuit discubentū: ad quid dixerat ei. Quidam enim putabant qui loculos habebat in das: qd dicit ei ihs. eme ea quę opus sū nob ad diem festū. aut egenis ut aliquid daret. Cū ergo accepisset ille bucellā: exiuit contnuo. Erat autē nox. Cū ergo exisset: dicit ihs. Nunc clarificatus est filius hominis: et dīs clarificatus est in eo. Si dīs clarificatus est in eo. et dīs clarificabit eū in semetipso: et continuo clarificabit eum. Elioli adhuc modicū uobiscū sum.

Quereris me: et sicut dixi mihi quod ego uado uos n̄ potestis uenire. et uobis dico modo. Mā datū nouū do uobis: ut diligatis inuicē sicut dilexi uos. ut et uos diligatis inuicē. In hoc cognoscēt om̄s quia mei discipuli estis: si dilectionē habueritis ad inuicē. Dicit symon petrus ei. Domine quo uadis? Respondit ihs. Quo ego uado n̄ potes me modo sequi: sequeris autē postea. Di-

ixxxv
viii

lxviii

ixxxv
iiii
iiii
viii

ixxxvi

ixxxvii
iiii
viii

cit ei petrus. Domine quare n̄ possū te sequi modo? Ammā meā p te ponā. Respondit ei ihs. Ammā tuā p me pones? Amī amen dico tibi: n̄ cantabit gallus donec ter me neget. Non turbet cor urin. Creditis in dñi: et in me credite. In domo patris mei: mansiones multe sunt. Si quo minus: dixisse uob qd uado parare uob locū. Et abi ero: n̄ parauerō uob locū: itarū uamō tacipiā uos ad meipsum. ut uisū ego uos sis. Et quo ego uado scis: et ui am scis. Dicit ethomas. Domine nescimus quo uadis. Et quom̄ possimus uā scire. Dicit ei ihs. Ego sum uia: et ueritas et uita. Nemo uenit ad patrem: nisi p me. Si cognouissetis me: et patrem me um utiq; cognouissetis. Et amo do cognoscetis eū et uidistis eum. Dicit ei philippus. Domine: ostende nobis patrem. et sufficiat nobis. Dicit ihs. Tanto tēpore uobiscū sum et n̄ cognouisti me. philipppe? Qui uidit me: uidit et patrem. Quom̄ tu dicas ostende nob patrem: n̄ creditis qd ego in patre et pater in me est. Uerba quę ego loquor uob: ameipso n̄ lo quor. Pater autē in me manens: ipse facit opa. Non creditis qd ego in patre. et pater in me est? Alioqñ: ppter opa ipsa credite. Amī amī dico uobis: qui credit in me opa quę ego facio et ipse faciet. et maiora horū faciet. Quia ego ad patrem uado. ut quodcūq;

Cxiii.

petieritis in nomine meo hoc faciam. Ut glorificet pater in filio: si quid petieritis in nomine meo hoc faciam.

Si diligitis me mandata mea seruare: et ego rogabo patrem et alium paraclitum dabit uobis. ut maneat uobiscum in eternum. spiritus ueritatis quem mundus non potest accipere. quia non uidet eum nec scit eum. uos autem cognoscetis eum quia apud uos manebit: et in uobis erit. Non reliqua uos orphanos. Veniam ad uos. Adhuc modicum et mundus me iam non uidet: uos autem uidetis me. quia ego uino et uos uiuetis. In illo die uos cognoscetis. quia ego in patre meo. et uos in me. et ego in uobis. Qui habet mandata mea et seruet ea: ille est qui diligit me. Qui autem diligit me. diligitur a patre meo: et ego diligam eum. et manifestabo ei meipsum. Dicit ei iudas: non ille scariotches. Donec quid factum est. quia nobis manifestaturus es te ipsum. et non in mundo? Respondit ihs: et dixit ei. Si quis diligit me sermonem meum seruabit: et pater meus diligit eum. et ad eum ueniens et mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos non seruat. Et sermonem quem audistis non est mis: sed ei qui misit me pater. Hec locutus sum uobis: apud uos manens. Paracitus autem sps scs quem

mittet pater in nomine meo: ille uos docebit omnia et suggesteret uobis omnia quaecumque dixerim uobis. Pace relinquo uobis: pacem meam do uobis. Non quoniam mundus dat ego do uobis. Non est enim cor uirum: neque formidet. Audistis quia ego dixi uobis: uado uenio ad uos. Si diligenteris me. gauderetis utique quia uado ad patrem: quia pater maior me est. Et nunc dixi uobis prius quam fias: ut cum factum fuerit credatis. Iam non multa loquar uobiscum. Venit enim pnceps mundi huius: et me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem: et sicut mandatum dedit michi pater sic facio. Surgebam eam hinc. Cxxv.

Ego sum uitis uera: et pater noster agricultura est. Omnes palmitae in me non ferentes fructum tollet eum: et omnes qui fert fructum purgabit eum. ut fructum plus afferat. Iam uos mundi estis: propter sermonem quem locutus sum uobis. Mane te in me: et ego in uobis. Sicut palmetas non potest ferre fructum a se ipso. nisi manserit in uite: sic nec uos nisi in me manescatis. Ego sum uitis: uos palmetas. Qui manet in me et ego in eo. hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit mitetur foras sicut palmetas. et arescet: et colligent eum et in igne mittent et ardent. Si manseritis in me. et uerba mea in uobis man-

i xxvii
ii xxviii
iii xxix
iv xxx

v xxx

i xxxiiii
ii xxxv
iii xxxvi
iv xxxvii

v xxxvii

serint: quodcūq; uolueritis petetis
 et siet uobis. In hoc clarificatus ē
 pater mī: ut fructū plurimū af-
 feratis. et efficiamini mei disciplī.
 Sicut dilexit me pater: et ego
 dilexi uos. Manete in dilectionē
 meā. Si precepta mea seruaueri-
 tis. manebitis in dilectione mea:
 sicut et ego patris mei precepta
 seruauī. et maneo in eius dilecti-
 one. Hec locutus sum uobis. ut
 gaudiū meū uobis sit. et gaudi-
 um uīm impleatur. Hoc est pre-
 ceptū meū ut diligatis inuicem:
 sicut dilexi uos. Maiorē carita-
 tē uel dilectionē hac nemo ha-
 bet: ut animā suā quis p ami-
 sius ponat. Vos amici mei estis:
 si feceritis quē ego principio uo-
 bis. Iam n̄ dico uos seruos: quia
 seruus nescit qđ faciat dñs ei.
 Vos autē dixi amicos: quia om-
 nia quecūq; audiui a patre meo
 nota feci uobis. Non uos me ele-
 gistis. sed ego elegi uos: et posui
 uos ut eatis et fructū afferatis. et
 fructus uester maneat. Ut quod
 cūq; petieritis patrē in nomine
 meo dicit uobis. Hec mando uobis:
 ut diligatis inuicē. Si mundus
 uos odit: scitote quia me pōrē
 uobis odio habuit. Si de mundo
 fuissetis: mundus qđ suū erat
 diligenter. Quia uero de mundo
 n̄ estis. sed ego elegi uos de mun-
 do: ppter ea odit uos mundus.
 Mementote sermonis mei quē
 dixi uobis: n̄ est seruus maior

dño suo. Sime psecuti sunt: et
 uos psequentur. Si sermonē meū
 seruauerunt: et uīm seruabūt.
 Sed hēc om̄ia facient uob ppter
 nomen meū. Quia nesciunt eū
 qui me misit. Si n̄ uenissē et locu-
 tus fuisset eis: peccatū non ha-
 berent. Nunc autē excusationē
 n̄ habent de peccato suo. Qui me
 odit: et patrem meū odit. Si ope-
 rā n̄ fecisset in eis quē nemo aliis
 fecit: peccatū non haberent. Nūc
 autē et uiderunt et oderunt et
 me et patrē meū: sed ut impleat
 sermo qui in lege eorū scriptus ē.
 quia odio habuerunt me ḡas.
Bum autē uenerit paradis⁹
 quē ego mittā uobis a patre. sp̄m
 ueritatis qui a patre pcedit: ille
 testimonij phibebit de me. Et
 uos testimonij phibetis: q̄a ab
 initio meū estis. Hec locutus sū
 uob: ut n̄ scandalizemini. Absq;
 sinagogis facient uos. Sed uenit
 hora: ut om̄is qui interficit uos
 arbitret obsequium se prestare
 deo. Et hēc facient uob: quia n̄
 nouerunt patrē neq; me. Sed hēc
 locutus sum uobis: ut cū uenerit
 hora eorū reminiscamini q̄a ego
 dixi uob. Hec autē uob ab initio
 n̄ dixi q̄a uobiscū eram: et nunc
 uado ad eū qui me misit. et ne
 mo ex uob interrogat me quo
 uadis. Sed quia hēc locutus sum
 uob: tristitia implevit cor uīm.
 Sed ego ueritatē dico uob: expe-
 dit uobis ut ego uadā. Si ego non

Cxxvi.